

Патријарх Порфирије: Будимо и ми као Свети Николај сведоци истине Христове

Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије началствовао је 19. децембра 2021. године, на празник Светог Николаја Мирликијског, светом архијерејском Литургијом у знаменитом храму посвећеном том Божјем угодиннику и чудотворцу у Земуну (фотогалерија).

Саслуживали су архимандрити Серафим и Данило, протојереј-ставрофор Божо Бакајлић, протојереј Драшко Тепавац и ђакони Драган Радић, Радомир Врућинић и Томислав Крчмар. Беседу Његове Светости преносимо у целини:

У име Оца и Сина и Светог Духа! Браћо и сестре, нека је благословен данашњи дан! Нека је благословен празник који празнујемо, дан који је посвећен Светом Николају Чудотворцу!

Чули смо из одломка Јеванђеља по Луки једну причу која описује успешног човека који гради своје имање радећи толико да непрестано имање умножава и да оно што је плод његовог рада и труда не може више да се смести у просторије у којима се чувају залихе. У дилеми шта да ради, досетио се да поруши житнице које су биле недовољних димензија да сместе у себе плод. Руши те житнице и зида нове како бих могао све да чува као залиху. Наравно, имајући богатство, имајући плодове свога рада, он мисли да може да ужива, да се радује, а заборавља на чињеницу да нико не зна крај свога исхода из овога света. Заправо, заборавља да је важно да градимо своје унутарње биће без обзира на то какве су спољашње околности и да је то оно што носимо са

собом.

Ово је једна веома реалистична слика, слика коју можемо срести у свакодневном животу, а понекад и исто стање у којем се налазио овај безумни богаташ можемо препознати и у својој души, у себи. Наиме, колико често наилазимо на људе који истина својим трудом и својим радом – а то је похвално и за овог човека из Јеванђеља – својим напорима, умећем и памећу стичу имања и богатства. Овај човек је био способан, био је вешт, био је вредан, али и пак јеванђелист Лука не пропушта да наведе још један важан фактор за добре исходе наших напора као и за добар исход овога човека описаног у Јеванђељу, а то је да поред памети и способности, апостол Лука наводи да су биле и добре околности; била је добра година, била је довољно кишна, а не опет толико да изазове поплаве, било је довољно сунца, али опет не толико да се спрже сви плодови на њиви. Дакле поред тога што је похвално и важно да постоји труд, да постоји напор и да постоје способности, неопходно је и да постоји благослов Божји, да постоје погодне околности како би онда дошло заиста до истинских и правих плодноних резултата баш онако како је ова прича описала. Авај, овај човек заборавља да заправо све што има јесте дар од Бога, па и способност, памет и вештина. И то је дар од Бога, а нарочито да година буде родна, да буду повољне климатске околности. То је нешто на шта човек не може да утиче. У сваком случају, какав ће резултата напора бити зависи од промисли и воље Божје, а овај човек је помислио да је он власник и своје памети и способности и власник спољашњих околности. Заправо, он није власник ни самога себе. Ко од нас може рећи да ишта поседује, да је власник било чега?! Онда када се најмање надамо, долази Женик, тј. бивамо позвани пред лице Божје. Одлазимо из овога света. Ми, дакле, нисмо власници ни свога живота. Нисмо одлучили да ли ћемо доћи у овај свет, а од нас не зависи ни када ћемо из њега отићи, па стога да би плодови наших напора, рада и труда били нама на корист, неопходно је да непрестано имамо на уму чињеницу да је Бог почетак и крај, да је Он љубав и да из љубави све ствара и све нам даје као и свим осталим људима. Друго што не смемо да заборавимо јесете да имамо врлину коју су неговали подвижници и оци Цркве, а нарочито аскете, а које се зове сећање на смрт – *memento mori*. То сећање на смрт није атмосфера депресије, малодушности, очаја, фрустрације, агоније и страха пред тајном одласка из овога света. Сећање на смрт јесте једна од најважнијих врлина која краси многе подвижнике и аскете. То је свест да у љубави Божјој имамо свој почетак, али и да смо створени за вечност, да одлазимо из овога света и да смрт није последње што о себи можемо рећи. Зато је сећање на смрт један од најбољих педагога, васпитача нашега живота. Када се у смирењу, у љубави

према Богу и у нади на Њега сећамо свога краја, сећамо смрти и одласка из овога света, наши животи постају одговорни, ми постајемо одговорни, постајемо свесни да нам је живот дат да га дарујемо Богу и да дарујемо себе другима, да нам је живот дат да све примамо као дар Божји са свештеним трепетом, љубављу и страхом Божјим, који је опет снага, а не агонија и фрустрација. Страх Божји је смирење и љубав у односу на Бога, смирење као свест о својим капацитетима, али то значи и свест о својој ограничености и у исто време свест и спознаја да баш као слаби, ограничени и немоћни у заједници са Богом постајемо моћни и свемоћни; толико свемоћни да не постоји ништа што може да наше животе и нашу душу да угрози онда када смо у јединству са Богом. То је спознаја да смо онда са Њим и у Њему вечно живи и да смо победници над сваким грехом, злом, страшћу и над смрћу.

И ево, овај човек из данашње јеванђељске приче све то је заборавио. Он је заборавио и на то да постоји други човек, да постоји још неко осим њега, а и да је Бог благословио његов труд и дао му богате плодове, дао му дар да кроз њега може да покаже, да потврди, да пројави највећи дар због који постојимо у свету, а то је љубав. Бог му је дао дар да у љубави дарује себе другоме. Овај несретник је то заборавио и наравно, као и сваки човек, позван је пред лице Божје када се најмање надао, баш онда када је све припремио тако лепо и уредно да може да ужива. Онда када нам иде од руке, браћо и сестре, онда када смо успешни, онда када Бог благосиља све што чинимо и даје плодове и резултате нашег труда и напора, онда треба да се сећамо Бога више него кад смо у искушењу, јер тада ћемо се свакако сетити да Бог постоји и да нам је потребан. Онда када нам иде све од руке да се сетимо ближњих; да се сетимо да су они наша браћа ма ко да су; да се сетимо да онда када имамо да смо добили да бисмо са њима поделили, а то је са Црквом Божјом. Црква јесмо ми људи. Црква јесте заједница Христова.

Уколико су правила нашега живота блаженства која смо чули такође из одломка по Јеванђељу по Луки, из познате Беседе на Гори коју је изрекао Господ наш, када су то принципи нашега живота онда неће бити проблема ако их на прави начин разумемо: Блажени сте ако сте сиромашни, јер је ваше Царство Божје; благо вама који сте гладни, јер ћете се наситити; благо вама када плачете, јер ћете се насмејати; и многа друга блаженства која су нам позната, а на другом месту, код другог Јеванђелисте још су бројнија и детаљнија. Благо нама када све то подносимо Христа ради, тј. када знамо да је он кратор амбијента у којем живимо и да је амбијент у који смо постављени најбољи за нас и задатке који смо добили, за тешкоће и искушења која требамо да решавамо радосно и благодарећи Богу.

Такав је био и Свети Николај који је толико омиљен у нашој Православној Цркви и у нашем народу нарочито, који је заштитник многих породица. Не зна се колики број православних Срба славе Светог Николаја. Није то чудно, зато што поред свих врлина којима је био украшен – а врлине светитеља треба да буду нама не само утеха него и пример за углед, зато и славимо светитеље; са једне стране да им се молимо да они буду заштитници наши пред Богом, а са друге стране да и себе подстичемо и подсећамо да треба да негујемо врлине којима су живели и били украшени светитељи Божји – Светог Николаја је пре свега и изнад свега красила дубока и чврста вера у Христа. То је почетак и крај; то је основ онога у шта се надамо; потврда ствари невидљивих, како каже апостол Павле. Вера је извор и смисао нашега живота; она је пут који нас води ка Христу, али истовремено и пут којим Господ своју благодат шаље у наше животе, у наше душе, у наша срца. Свети Николај није био велеучен, није био претерано образован, али је као човек вере био Епископ Цркве и он је учествовао на Првом Сабору на ком су се сабрали сви епископи Православне Цркве када се појавило једно погрешно и лажно учење које је почело да трује душе верника, душе хришћана, учење Арија, који је био за разлику од Светог Николаја веома учен. Он је чак био и подвижник, аскета и велики испосник, али није имао смирења. Он је тумачио откривену истину о Христу на свој начин без дубине вере, интелектуално. Тумачио је откривену истину о Богу Спаситељу и о Светој Тројици логички, мислећи да Бог може да се ухвати у формуле и формулације и да Бога можемо разумети својим својим мозгом, својим умом, да није неопходна и потребна вера. Он је тврдио да Син Божји није раван Оцу. Тврдио је да Христос није Богочовек, него да је само најсавршенија творевина, да је најсавршеније створење Божје. Да не идемо у ширину, сви то добро разумемо, таквим погрешним учењем мења се и губи апсолутно и

перспектива нашег постојања. Ако Син Божји, Логос Божји који је дошао у свет и чије ћемо Рођење славити ускоро, није ни потпуни човек ни потпуни Бог онда нема спасења, онда нема вечности и онда све оно што је наша нада и наша вера постаје бесмислено.

За нас је важно данас, када славимо Светог Николаја, да управо будемо свесни да је вера орган спознаје и сазнања кога ми познајемо и у кога имамо поверења. Према ономе кога упознајемо имамо љубав; познајемо онога у кога имамо поверења и кога волимо, знамо његову душу; и како дани измичу знамо га, тј. познајемо све више и више. То познање тајне нашега ближњег није рационално. Оно се не може сместити у речи; много је дубље и веће од онога што можемо рећи о ономе у кога имамо поверења и кога волимо. Та тајна познања расте и никада се не може обухватити. Зато је потребна вера какву је имао Свети Николај. На том Сабору на коме се расправљало о погрешном учењу поменутог Арија, Свети Николај – пошто није био образован, није био речит, није могао да се супростави вербално и интелектуално Арију и да га побије – ударио му је шамар да би показао да је погрешно Аријево учење. Тај шамар није био шамар мржње, није био шамар агресије. То је био шамар љубави који је требао да отрезни Арија и да му покаже да је на кривом путу. Зато, браћо и сестре, данас славећи Светог Николаја Мириклијског нека би нам Господ дао чисте вере, јер ћемо онда и ми чистом вером и животом који из те вере извире, који се темељи на Јеванђељу, који за своја правила има блаженства које је Господ изговорио, моћи да будемо сведоци истине коју нам је Господ открио, истине о Богу и истине о човеку, истине коју је открио у Христу кроз Његово Оваплоћење. Када будемо чврсти и трајни у вери и истрајни у подвигу, у љубави и у животу по Јеванђељу, онда неће бити најважније то да ли смо учени и да ли смо речити како бисмо посведочили Христа, јер Бог се не доказује. Онај који има потребу да му се докаже постојање Бога остаће заувек без одговора и усамљен. Тај има потребу да савлада Бога, да Га смести и пороби својим формулама и дефиницијама. Бог се показује, а показује се собом, својим животом и зато Свети Николај, као и многи други светитељи Божји, јесте сведок истине Христове. И ми смо као хришћани позвани да будемо сведоци те истине собом, животом својим, вером, надом и љубављу, поверењем у Бога, предавањем себе Богу и нашим односом према другим људима који треба да буде општење у љубави. Нека би нам Господ дао заиста вере Светог Николаја како бисмо очима вере видели живог Бога овде међу нама, у историји, а онда могли и у вечности, заједно са Светим Николајем и свим светима Божјим који су у близини његовој, да славимо Једнога у Тројици, Бога Оца и Сина и Светог Духа сада и увек и у векове векова. Амин!

